LOTAZILLA
18
Barikua
Bilbao, 1936

Euzkadi

ASPIDE-SANKURIJA
Bilbao'kua ... 4,00 Pta. iru ilab.
Bilbao'[illegible] ... 11,[illegible] » »
[illegible] ... [illegible] » [illegible]
Atzerijetakuak ... 112,[illegible] » »

Seldaver itundube

XXIV urtia || Idazkolea ta Banakolea: Correo, 17, 1. || 234 Idazkutxa || 17.810 Urrutizkiña || 7.481 zenbakija

G a y a k

OLDOZKOA

—Burubа makur be makur dozula zakustaz, Markel. Buru-makur, ilun eta oldozkor be bai.

Gudalburu asaldarijak ekari ixan dauskuben matxinada ezeskari onen eztenak u[illegible] ta zauritu ixan zatuzala esan le[illegible]. Etxeko semerik kutunena, gudara eruan dautzubela, edo paxisten gurenda-eguna urian ikusten dozula...

Tira, Markel. Or, azkatu eziñik daukazun korapilo ori bultzada bat emon egijozu bai, ta esateko daukazuna azkatasun gustijaz esan egistazu.

—Ara, Mikel. Ezer esaten asi ezkero, gauza asko esango neuskixuz, nik, entzuten doguzan gauzak be asko-dira-ta.

Matxinada au, España'n sortu zan, españar gudalburubak sortu be. Eta España'n sortu zan matxinadea, Euzkadi'raño eldu zan, Euzkadi'gaz jabetuten asi zan. Euzkadi'ren semiak erail, joputu ta eskubide gustijetatik jabegetuten.

Gudalburu asaldarijen eta paxiste bijozgien asmo deunge oren aurka jagi biarа ixan geban, iñoren eskubide ta ogasunei yaoken lotsea ixanaz, norberaren eskubide ta ogasunak aldeztutia kistaren lagi zuzena da-ta.

Gure zuzentasunari, baña, gudaiburu asaldarijen lapureta-bidia aldeztuten daben paxista parixetarak, Uskurtza ta Elexa Deunaren kalteskua zain esan eben, paxisten agiriko erailketa ta lapuretaen aurka jagitia, eskertarakin batera ibiltia zala-ta.

Eta Jeltzalion benetako kistaratasunari aurka egiteko, txindija baño beste Jaun-Goikorik ezaguluten eztaben paxista orelk, beñola Juda Iskarlote'k ogetamar txindigatik gurutzean josija ixateko saldu eban Josu-Kisto'ren gurutza-irudija erakusten dauskube, etoi-antzo garijan ostenduta daroien ezpaten bijotzian josteko.

Euren aberija, España dala esan dabe. Eta guria be, Euzkadi euzkotaron aberija be, España dala. Eta Euzkadi, España'rena dala-ta euzkotaren aberitzat artu gura ixatiari, "aberi-ausliak" ixatia dala-ta, ezeskari deritxue, ta irañak-irain egiñaz, eztatu egiten gatubez bala gaiztetai be.

—Eurekatik be, ba, Markel...!

—Ulertuten dautzuk. Ba-dakit nora zoiazan. Beraz itxaron, Mikel, neu be araxe nua-ta.

Aberi-ausliak, benetako aberi-ausliak eurak dirala, esan gura ixan dautazu, Mikel. Eta egija orixe da ixan be: benetako aberi-ausliak, eurak, paxistak dira.

Balearе, gudorni ta gudizkilu batzukatik, italiarai saldu gura dautsie. Doistarai be, gudizkilu ta gudorni berberoikatik, beste atal bat eskiñi dautsie.

Eta euren aberija dala esaten daben España, mutilkoskoren eskubetan jausten dan sagarаren antzian atalka banandutekо, Mussolini, Hitler ta Oliveira Salazar'en eskubetan imiñi ixan dabe.

Eta areik, paxisten España'ri, iñoren umiari egiten yakana egiten dautsoe: egazkiñez, sulzkiluz eta abar, lau aldietatik oldartu, ta deuseztuta jari.

Deuseztuta jari dabela esan dot, euren asmo deungia ori ixan dalako. Baña ez. Eztabe deuseztu. Ez, osuan deuseztuta ikusi gura ixan eztabelako, ezin ixan dabelako baño.

Benetako eri-aldezlien aurka gudea egiteko euren indarak baño geitxubago biar dala ikusi ixan dabenian, Apirka'ra juan dira, ta ango mairu gixagaxuak abere-antzo iñoz ordainduko eztautsien txindi apur bataz atzipetuta ekari dabez, eta benetako eri-aldezlien aurka oldartuteko guda-oñetaratu.

Apirka'ko mairu mahometarakin be, baña, eri-aldezliak atzeratuterik ezta be jaditxi.

—¡Ezta jaditxiko be, Markel...!

—Itxaron, ba, Mikel, ondiño eztot amaitu-ta.

—Azketsi Markel. Jarraitu, jarraitu, pozik entzuten yatzu-ta.

—Apirka'ko mahometarakin be eri-aldezliak menpetuterik eztabela lortu ixan esan dot, eta lortuko dabenik be eztodala uste esan biarian geratu naz.

Apirka'ko mairubakin be, zuzentza-bidetik okertu barik aurera ta aurera dugazen eri-aldezliak atzeratuterik lortu eztabenian, España'ko gudaiburu aberi-ausliak, Italia'ra zuzendu dira; Alemania'ra eldu, ta Mussolini ta Hitler'en jopubak España'ratuta Madrid'ko ingurubetan españaren aurka gudaketa gogoretan jari.

—¡Eta Euzkadi'ra be...!

—Bai, Mikel: Euzkadi'ra be, oreik, mairubak eta abar, ekari ai ixan dabezan gustijak ekari ixan dabez, euzkotaroik zaindu ta aldeztuten doguzan Kisto'ren benetako Uskurtzea ta benetako euzko-azkatasunari jopu-estuntzeak ezarteko.

Baña ez bildurtu, Mikel, Parixetarak eztira gurenda garaikuraz burestunduta ikusiko. Egija, geukin dago. Goiko Jauna'ren zuzentasuna, geure aldetik. Etoyak, Luzbel'en arokerija ta geidiaren gaitetik agindu - guria, lur jota geratuko dira.

—¡Ori lortuteko, baña, Markel...!

—¿Ori lortuteko? Ori lortuteko gauza baten biara baño eztago. Euzkotar gustijon batasuna, zurtasuna, uste oga: ¡benetako Jeltzaletasuna...!

EUZKEL-IXENAK

Iparosteburu-txapel: Circuño polar antártico.
Luraso: Continente.
Ugarte: Isla.
Ugartetza: Archipiélago.
Ugarteki: Península.
Lumin: Istmo.
Edoyertz: Horizonte.
Etzun: Horizontal.
Itxasertz: Costa.
Laida: Playa.
Ondartza: Playa.
Lumutur: Cabo.
Ogoño: Promontorio.
Izpaster: Golfo.
Izparen: Bahía.
Izparku Rada.
Izturi: Puerto (población).
Ixate: Puerto (mar).

Oneik ikasten dozubezaneko, beste batzuk argitalduko doguz. Eta gaur itz bat eta bijar beste bat, urtiaren azkenerako, pilotxuba ikasiko dogu.

IBON.

Eskubide ta zuzentasunaren alde itzontzi ta barritsu ixan dirianak, indarkerija ontzat arturik, erija aurretik artute, edonor ta edozer ezereztuteran datorkigu.

Lotsaz ta gixontasunez jagi gaitezan.

ERRIJETATIK

LEKEITIO

EZKONTZA.—Ezin ukatu bai dirala oraindik "baliente"-ak. Guda otsak ez dituala bildurtzen, ez eta etoikizunaren ilun-beitzak.

Guda on ondoan degun eri ontan ikusi degu oetako bat. Ezkondu bai da.

Igezi dan larunbat, 12'an, Ama Antigua'koaren oñetan uztartu dira Garcia ta Goikoetxea'tar Julen, Lekeitio'ko semea, Itxas-ontzi burua, Euzko Langile lagun jator eta gaur emen Lekeitio'ko "Guda arazoetako Buruzagitza" (Comandante de Intendencia gatijako dira, ta irakuri be egingo dabezela uste dogu.

Euzkerazko irakurgayak, ixan biar leukien beste irakurle espa-daukie be, Bernaba jaunak iragari ebazan sei "eromantikuak" baño geitxubago d'rala esango geunke. Asteroko onetan euzkeraz idatzi ixan dabenak beñepein, amairu idazle ixandirala ikusten dogu. Eta oneik, eurak idatzitako idazlanak irakurri barik eztira oeratuko. Beraz, amairu idazlek, amairu irakurle egiten dabez. "Sei" jokora ota egiten dabenari, "Zazpi geyago" eranitzuteko beste.

Euzkereak irakurle askorik eztau, ez... Sei baño geitxubago bai, oratiño... de Guerra) eta bertako andereño gaste Kortazar'tar Gabine.

Biak oso ezagunak izanik eta eritarak auzo guztiak begira ziluzten elelzara osteran, zorionak eman naian.

Etxeratzean, elejzatik irten bezin laster, "Agur jaunak" txistu soñu ederez jo zuan "Atzueta" gudari taldeko txistularia dan Salzedo'tar Koldobika Jauregi'ek.

Nere zorion agurik beroena ezkon berriari, eta urte askotako zorion bizitza, euzko-sendi eder batean.

GUDARIAK.—Mendi egunak igaro eta atsedan bila etorita, era eta moiaskotako gudari taldeak ikusten ditugu Lekeitio onetan.

Eta ikusten degulako, gudariak nolako, alakoa ojtura ezarten duteja erian, noiz soña noiz gure auda noiz euzko gudariak [illegible]alduko egon gera aspaldian.

Gaur egunetan pozik gera, txistu soñua eta euzko-abestiz alaitzen geralako. "Atzueta" gudari - taldea degu emen eta ikustekoa da eron alaitasuna, batez ere Salzedo txistulari jator gaztearen trebetasuna. ¡Gora eu!

IXAKA.

"Gudari"

Asteroko onen 7'garen zenbakija artu dogu.

Aretaz begiratu dautsagu, ta lenengo egunian baxen gudari, abertzale ta euzkeltzale datorrela ikusi dogu.

Gazteleraz idatziriko idazlanak ugari dakarz, baña bai euzkera garbi ederian idatzitakuak be.

Ona emen euzkerazko idazlanen izpijura:

"¡Tinko!", Ondargaro'rena.
"Guda-idazkiak", Uzturre'rena.
"Laburdi'tik", Loitzundara'rena.
"Donostiar emakume patxadatsubaren gogo ta adoria".
"Guzura para-para", Zelargi'rena.
"Zeren alde jagi dira?".
"Jauna lagun", Eriko'rena.
"¡Agur Koikili!", Zetarki'rena.
"Geure Asterokua".
"Nere bordatxotik bildutako sortatxuak", Basarri'rena.
"Aste batetik bestera", J. L.'rena.
"Nere uri barneko berriak", Mendi Lauta'rena.
"Naskaldija".

"Gudari" asterokuak argitaltzen dabezan euzkerazko idazlagok, irakur-

Erijen eta gixonen askatasunaren aldeko [illegible] bera ixan gara. Gaur, gure [illegible] bayatu ta egizian dogu.

Euzkadi'ko guda - otsak

Txatalak

BOST ILABETE DIRA

España'k aspaldijetan ezagutu dauanik triskantza gogorena asi zala, bost ilabete luze dira gaur.

Goxetik gabera, erijaren kaltez ta iñungo izpide barik nausikeri-zaliak sortu eban asalabaran aurera doia, aurkitzen dituan danak, notin eta etxe, sendi ta uri, jantegi ta alor zuzitu ta lorinduaz.

Egun labur batzuetan, erez eta txakada baten irabazi ta eskuratuko ebela-ta atara eben asaidea, oraindiño lenengo egunian baxen zail eta lortu eziñik dabiltz. Asmo deuna, uste santua ixan ei zan eskumarona matxiñada au egitia.

Siñismena eta aberijaren "batasuna" ariskuan ei egozan España'n. Orez ganera, langile ta eri zela, biartau eta ez-ukijak dirudunen kontra ziardun. Euren bake-era, baña ez bake-aldi, eurei baru-baruko yaken orden ori, galduta ei eguan eta lotseak gixartean ez ei-eukan tokirik.

Dana ei eguan gori, dana aberi-zatitzalez josita, dana gaizkiñez beterik.

Orain bost ilabete ori. Eta gaur, guda madarikatu au ekari euskubenak zer esan daikie gaitz oreitzaz? Okerak geitu ta egitada deungienak egiten diran guda au, zer zijoz aldeztu daikie? Ala, ez ete ekijen geria zer dan, euren nai edonun?

Gor, eta ondasunetan ixugarizko kaltiak erakari dabez. Ba-dabe zer erantzunik naikua. Baña egiñikuaz eztira damu.

EDOZEIN BIDERI EGOKI DERITZOE

Asmua zindua ixan ezkero, edozein bide ona ta bidezkua dala uste dabe asaldarijok. Baña, ikusi dogunez, asmua zindua ezpada bere, jokaera oro zinduak zer dala-ta ixango?

Ez, eztago oiabe orik. Erezoi apurik eztabe ixan guda au egiteko. Indara ta laguntza ganezko dabezala uste ixanik, gura dabena egiteko gertu ziran. Erijak bere-beriak dauzan eskubidiak bariro lortuko ebazala susmaurik, erijaren kaltez, betiko antzean, burukatu zan leñargi-abendea orєtarako edonun oi direan gixon itzabako ta zazbatarak bilaturik.

Laguntza ori idoro eban lateri-baru-eta baita ataz be. Eta bein mairuak dakarz ontzijak betian kristiñauak erailtera, Gurutza aurretik dabelarik. Gerotxuago, atzeritiko izkilu ta guda-tresnaz ara ta onaka diardue baztarak austen. Ta azkenez, arotz-taldiak dakarez euren "aberijaz" jaubetutera.

Baña, alperik. Euren eskuan dana eukenok, eztira oindiño garaio. Lotsagarija, negargarija ezpalitz.

Batzubea janak odoltsubak dira.
Atsegiñez bixi diran askok garaitzea lenbaiien lortutia gura dabe. Zer dira oreianguak?

Itxarkundia guda - oñian

LEGUTIANO'TIK NAFARATE'RA. Gudaren mende gudaria dago. Guda nun gudaria ara. Gaur emen sulatu besterik ez du egingo beste areian indar guziaz azaltzeko. Auleriya bilatu naiaz alde batetik bestera joko du, toki batian eultziaz bestian odola eta biziak galdu araziaz aurera ekiteko. Zenbait aldetako mendi ta eriak garantzi aundigokoak gudan garaipena irixteko. Guda oñian ere berdin gertatzen da.

Gaur Gasteiz aldeztutzearen gure etsai fazista oiek bere atiak gorde nai, zirikitu guziak itxi nai dituzte, bere inguruko gaiurak sendotu nai dituzte gizon eta izkiluaren bidez, kañoi eta egazkiñaren bidez, Gasteiz artzeak galera aundiak ekari lezaizkioteke bada guda onetan.

Oregatik Nafarate inguruan gogor jeiatzen dira mendiak gorde naiaz, arabar eri koxkor au artu naiaz, bere gaiuretatik ederki ikusten baita arabaren uri nagusiya bere inguruetako zelaietan ibilera guziak ez bailirake igaroko goitaren begi argiak eta belariak oartu gabe ta zigorarik gabe. Beste aldetik beriz Legutiano inguratzen dituzten euzko-gudarientzat itxusi-samar jariko litzake gauza eriaz jabetzeko. Oregatik bada bidali gaituzte eri onetara, gogor ekiten omen diote rekete oiek bere izkiluari bazter oletan da, aldatu gaituzte. Legutiano'ko ekiñaldi ondorenean, beste saildi batek txandatu gaituztelako egun bat Olerias erian igaro degu atseden pizka bat egazkin eta kañoiaren baimenaz gure soiñari ematearen. Emendik beriki1etan Elosu'raño joan gaituzu, gero mendi bidez jaraitzeko, zelai luze batetik asieran aldatz gogor-samarekin bukatzeko. Tontor batera igo naiz. Betolaza, Urunaga, Legutiano eta beste zenbait arabar eri ikusten dira emendik.

Nafarate azpian, emen gudaria non-nai, biztanle bat edo beste doi doi agertzen da, beroiekin beriketalditxo bat egin, guzia euzkeraz emen ere euzkera gordia baitago bere zapaletan belara ta garia bezela. Egun batzuk ba dira Mesbe saildia emen dagoala, eta gaurtik guda-lagun gaituzu, lurak bada, nondik eta nora tiroka jardunitzen ziran esaldu ziguten. Eta esan bezela laister nabaitu ere. Emengo burukaldiak.

Goiz goizetikan egazkiñak agertzen zaizkigun bere bearuan daraman zirin kiskalkara botiaz bost edo sei bider geiago ere bai askotan, kañoiak ere atertu gabe dinbi-danbadaka, orain etxia zulatuaz, auzko onei teiatua botiaz, arei su emanaz edo parapeto ondoan jo ta lur puzkak gure gañera jaurtiaz eta gutxi balitz au elejzari ere ezari diote amabost edo ogei dunbatek torrea zintzilik ipiñi ta barua ari eta orma zarez josiaz.

Fusilarekin ere gogor ekin zioten. Ez alperik, gure mutilak ez zeuden aiei tokia trukatzeko asmotan len berai kendutako eritxoa ain erez ez zioten laga nai, naiz eta estualdi gogorak arkitu naiz eta arixku bizienak igaro, lengo tokitik itzuli bear izandu zuren burubа makur eta kopet ilunez gure mutilen kemen da trebetasuna ikusita. Asturias'ko Eskanplero edo gertatutako gudaketak uma kontuak omen ziran emengo onean ondoan gorіak zioten. Siñistu egin bear noski.

Bi egun bada igaro ditugu inpernu bizian bezela, askotan gure biziaz etsita, gudaren neke ta naigabetara estua makilari bezela jarita. Ez ziran bada beriakin atera, ez baitakite oiek arazojaren indarak kemen bizia ematen diola gudariari eta onek bere biziaz aztu, bere ondasun eta gaztelasunatzaz aztuta bere aberia aldeztutzearen berpiztu egiten dala aunditu egiten dala, indar beritu egiten dala.

Atzera berrian aurera ekin zioten orduan ere lurralde geiago artuaz euzko-gudariaren menpian.

Bijotza bear du une lari oiek igarotzeko eta abertzaletasun sendoa beriz aberiaren maitasunez jositako soñetatik biotzari odol beria txertatzeko, euzko-odoi goria, abertzale odoi garbia. Abertzaletasunagatik izkiluak eskuratu ditugu, abertzaletasunagatik bizia eskeintzen degu.

"Euzkalduna"'ko gudari bat.
Ubidea'tik.

Uara.—Lenago bidaldu zendun idazlana EUZKADI'n ez gebala argitaldu diñoskuzu. Lotazila-12'garen zenbakijari begiratu egijozu bai, ta "Gudari bat" ixenpetutako idazlana aitxe idoroko dozu.

Izki irakurgatxa dozu, "Gudari". Osatzaliak eta latarijak oi-daben antzekua. "Medikuen" izkija irakurteko, bariz, "botikarijo" ikasi biar.—I.

Erementeria eta Gurtubai'tar Domeka

Gaur esango dot ene Mendata onetai zabezala Goiko Atak. ¿Nok esango daust ezetz...? Begiratu ene mendatar orek Erementeria eta Gurtubai'tar Domeka euzko-ziñopeari. Oizko mendijaren aitzuan jayo intzan ene Domeka euzko-axiaran uzain gozuak asetu euan eure gogo-bijotza. Bake-bakez Albiz'ko auzunian bixi intzan eure ata-amaren magalpian, ardijaen "bee"... gozua ta artzaiñaren txistu zolija euretzat egunaroko eresija suazan eta lugiñaren nekazaritzako janak ondo uartzen euazan. Jaunak berariz emondako bake-aldi donetai ortan eure aberija duan EUZKADI ezagutu euan eta ire goguan aberijaren edertasuna ames egijan. ¡Ai... baña Domeka...! Euzkadi'ko etsayak bere dongekeri gustijak batuta asmau yuban guda lotsagarija sortu euskun ondatu nai dausku Euzkadi gure aberija ta beragaz batera Euzkadi'ko uzkurtzea... ¿Baña zelan Domeka, gu bizigaran arte...? Ez... ez alantxe jagi intzan bake-bakez bixi intzan eure ata ta amatxuren ondotik. Agur esan eutsan eure ata ta amari besarkada laztanez estuturik... banua neure aberija neure jayoterri ta bixi erija aldeztutera ta itxi euan Albiz'ko basetxe maitian. Alan eldu intzan Legutiano'ko gudaoñera antxe ire gogua Euzkadi gaizkaitzeko ames gozotan izkilua esku artian estutuța etsaya menpetu nian. Antxe une zorijontsuba iretzat, antxe Jaungoikua ta Lagi-Zara, benetan aldeztu euazan euk. ¡Antxe euzko-ikurijña benetan besarkatu euan euk... Antxe jene ama...! ¡Ene Euzkadi...! ¡Ene Miren Orbangea...! Itz-gozuak espan artian enazala... ire odol zinduak Euzkadi'ko lura busti juan. ¡Gogua Donokijan eoña Euzkadi'n...! Amesetan itxi gozak Orduña'ko guda oñian gagozan Mendatar ere gaste-lagunok. ¡Ai...! Domeka guk ixango bagendu ire lez Euzkadi alde gure odola ixuriteko zorija onetaiko genduke Ata Goikuak. Atsedan egik, ba, Domeka, Donokijan, Sabi'an onduan, eta laster arte.

Pozia zadi Mendata, Albiz'ko auzunian dozu ziñopa baian kabijata.

Zuan araxe ta bere amari laztan egijozu, guk alan egingo dogun lez.

GASTE BERU.

Euzko-abertzaletasuna ta España'ko gudea

Zertarako nai dogu monarkija?

Gudalburuben alde ala aurka jokatu biar eban euzko-abertzaletasunak? Asaldarijen jokaerea argi eguan-ta, berak damosku erantzun ziatza.

España'ko izparingi eskumarak lengo aginkerea aldeztuaz ziarduen, autonomi-arazua gure Erijari dagoki-jonez ta biar dan lotsa aberkoiz atonduteko Erkala gauza etzala esanaz. Orez ganera, "A B C" bakaldar izparingi burubak 1934'gn. urte artan bertan epaillaren 10'gn. gure iñuari: "euzko-abertzaletasunak ezeukala españar atondulerik".

Atondute ori monarki-bidez egitekua ete zan? Baña euzko-abertzaliak, karlataren bilobak, euren Aberija ondatu eban monarkijaz eztabe geyago ezer gura. Orezkero, asaldarijen alde zelanik jokatu eikien abertzaliak?

Orez ganera, ezin egikien katolikuak Lateri españararen kaltez jagi zuzenez ta eskubidez ezarririko agintaltzaren kaltez. Elexea'k gaiazotan dauan joko-lege ori españar gotzañen idazkijak gaiztetsija zan, ain zuzen be. Matxiñadea sortu ebenentzat, baña, agindu orek utsa aña ziran. Ikusi daigun. Madrid'eko izparingi katoliku "Siglo Futuro"-k, 1932'gn. urtian "txakur ixilak" eritxen gotzain españarai. Eta 1934'gnko. Iotazilean, "La Epoca"'k, eleiz-agintarijen aurka agertu zan idazti zatar "Gil Robles monárquico" (Cortés Cabanillas'ena) zala-ta, liburuxka aren goran eta esaniko eleiz-agintarijen kontra, iñun diranak idatzi ebazan, beste izparingi zarontzale, albontsatar eta patxismo-zaliekin batean.

Alabaña, agintari zuzenen aurka be erija iñoiz eskubide osoz jagi leitekiana, ba-dakigu. Baña nork esan daike ori egiteko aldi egokija ta biarekua zana garagarilaren 18'gna.?

Ala, Maruekostan edo-ta Laterijaren gudaletxeren baten aldarikaturiko asaldu-deya naikua ete zan, auteskunde-bitartez ile batzuk lentxuago sorturiko Gobernuaz erijar gustijak eukezan eginbiar ta menpetasuna bertan bera uzteko? Erkala aintzat eta ontzat artu eban idazkija, ostera, ez eben barіztau Eleiz agintarijak, bestera aginduaz lenguaz lotu baño.

Eskumarak eritxoenak matxiñada guraz ebiltzan, baña Asskia-dadarak egijezan euren itzaldijetan, arako 1934'gnko. otsalan, Araba'ko Legutiano'n zarontzaliak lez.

Lateri-baruko gerraren bat gertauten ebiltzana, be, argiro agertu da. alderdi orei idoro dautsezan guda-janzki ta ikurak besterik estiñue-ta. Gudaketa onek berenek, orobat.

Españar jaiitxian Rodezno eskumar buruzagijak "indar-egitadak ez euzala gaiztetsiten bere alderdijak" esan ebanian, bere senian eguan bai konde aura.

Ez eutsen jaramonik egin Gotzañen Idazkijari.
(Jaraitzeko.)

Euzkadi'ren azkatasun-alde gabiltz
Len lez orain eta gero be.

¡Gudari!

"Itxartu zaiz euzkotarak
¡Aupa! euzkeldun gustijak."
Arana-Goiri.

Guda-deadara ¡Ainbat izkilu!
Zer jazo ete da euzko-lurean?
Eraldoi izugarria igi bai-litzan,
Euzkadi osoa zutik dakusgu.

Azken eguna garijekoa.
Nok sortua ete ain gaitz aundia?
Zori txarak ziñez; or bere erdia:
Oro negar-zitu ta gorotoa.

Sumintsu jagi da etsai erkiña
Zanetan darogun odoi gorian,
Geure aiton zaren baratz mailean
Eurez sartu nairik zital zikiña.

Baña gure eria ernai eguan;
Oar dau etsayen goroto zantzu,
Jagi da bein baten bijotza sutsu
Izkilu artuta bizkor eskuan.

Langile ta lugin, zar eta gaste,
Euzkadi osoa alkar arturik,
Areyo aurian daukazu zutik.
Oi, edonok bere burua maite!

Arotza sartzean euzkel-lurera
Turuta adi izan da zemai-abotsa,
Aterik eztauan izkilu-otsa;
Euzkoak beingoan guda-lerora.

Odola dario Aberiari.
Guda-irintzia sarkor aizean,
Suaga dunbotea aldamenetan;
Baña aurera beti, euzko-gudari!

Leñargia zara, seme garbaia,
Jeiplan soruntsu bizi zintzana;
Otsein egin nairik bira-biraka
Dabilkizu orain etsai zitala.

Zirt-zart ekin gartsu, euzko-gudari!
Jo gogoz Euzkadi azkatu arte:
Katez lotuta bizi baño il obe.
Garaipentza ur dago, samin-azkari.

OTARI.

Naste - borraste

Igazi zan igandian, Jon Deunen ertzadonan, Andonegi'tar Ixidor eta Sistiaga'tar Pantzeska guda-oñian, beren bizia eman zuten gudari bulartsu gogoen aldezko jaupa edera izandu zan, donostiarak izanik, Euzko-Abesbatzak Gipuzkoa'ko abertzaliekin naste "Goikoetxea"-ren jaupa abestuba ederki abestu zuten, eta bukaeran Perosi'ren "Liberame" edera. Bakar-abestiak gozoro abestu zuten, Lizarraga'k eta Olaizola'k.

Gipuzkoar abertzale asko elelzaratu zan.

Jun zan astian, Jon Donibane eta Prantzia aldetik, "Mar Rojo" itxasontzian, abertzale talde edera Bilbao'ratu zan. Beza be, abertzale onek, aretas eta zintzoro Gipuzko-Buru-Batzari erantzun dje, baita ere beren aberia maite maite dutela erakutsi.

"El Norte" itxasontzija, eldu da Bilbao'ra, dirue janari asko, eta gudariak pozik eguari jayak igaro ditezen gozoai txrei asko ere bai.

Guda oñian bere bisitea egin du Larrea'tar Imanol gudarien kapitana.

Aurtengo gabonak

Aurtengo gabon jaiak ez dakarkigu iñoizko poz usai ura: guda usaiak nartu bait digu, eta guda usaia garaitu oi danez, jai onen poz usai oro garatua utzi digu, eta ez da gutxiotarako. Gudaletxean gaude eta jan orduan soinu edo "trometa'k" "ator, ator mutil etxera, gaztaña ximelak jatera, gabon gaba igarotzeko aitaren ta amaren ondoan..." jotzean, barrunbeak alako kilimatxo bat egin oi digu; eziñak uko egiten, nunbait, eta eziñari ezin aurka egin.

Aurtengo gabonak, beraz, guraso edo sendi alkartasun gaberik igaroko ditugu (geienak beintzat). Sukalde txokoko amonatxoaren arpegi ximelak ez du irriparrik egingo, ez eta ere guraso askorek.

Guda madarikatu onen erpa-tetik iges egiñak bai dituzte euren zati kutunak; batzuek urean, oso urrun beste-tzuk; danak sakabanaturik...

Ala ere baña, euzko-gudariok, euzko semeok, anai arte bat degu, euzkotara bati oi da anaitasun zale eta ala egin ere. Gudari orok, alkaren artean gabon jaiak igaroko ditugu J. L. ¡Zein aundia degun euzkoen alkartasuna! Gure guraso kutunak, egun oretan, maian jartzean, gure utsuna nabaituko dutela ba-dakigu, baiño zer? Ango ordez, emen bilduko gera sendi bat. Sabin'en sendi bat osatzen degula. ¡Sabin'en jarraitzale bai gera!

Tamalez baiña, ba'dira sendi au utzi bear izan duten semeak: guda erauntsien artean bein betiko lurerratu diranak, noski. Goian beardez. Oiek (eta guk ere balitzeke), ez dute geiago sendiko gabon alairik igaroko, ez ta ere beuren guraso ta aizkide kutunik ikusiko... tamalgarria auxe. Gal oni utzi ta goazen gudari anaiok, aurtengo gabonak mintzatzera. Esan bezela, sendi artean, gure sukaldeko ke urdiñaren kerizpean ez baditugu igaroko ere, bildu gaiten, alkarta egun oretan eta orela sortua izango degu sendi bikain bat señek bertako maitasun garretan igaroko deguna jai aundi ori.

¡Euzko-gudariak! ¡Alkarekin aurtengo gabonak! ¡Gora Euzko-Gudarostea!

GUDARI.

(Gernika'tik.)

Beraz, elgoibartara zan. Gurazo ta anaieri laguntzen diet atsegabian.

Lengo egun batean, Placet gudari buru gorіaren obiraltzia izandu zan, Gorputz ila Aldunditik atera zuten. Bai zituan burestun lorin eta beren aldezko eresbatza. Gorputz ilaren onduan Astigarrabia artzaña, eta bere alderdiko lagun asko jataitu zion.

Bilbao'ko Gastedi'ko abeslari yayuak beren gelan gogoz ari dira, jaual saiotan, eta aren adierazten zaie abeslariari, zalo oretara juateko.

"Foresigt" guda-ontzi ingelesak eta askerak Euzkadi'ko Gobiernuari ingelesekin daukaten ardu-emen onek 250 "saritu" zuenpian zeuden sendiataera ekari ditu, geyenak emakume ta umeiñak dira.

AIZKORIKA.